MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNALLE

ELINTARVIKELAIN KOKONAISUUDISTUS

Hallituksen esitys Eduskunnalle elintarvikelaiksi sekä laeiksi terveydensuojelulain ja Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain muuttamisesta – **HE 262/2018 vp**.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi elintarvikelaki. Samalla nykyinen samanniminen laki kumottaisiin.

Esityksen tavoitteena on keventää lainsäädännöstä toimijoille ja valvontaviranomaisille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa kuitenkaan vaarantamatta elintarviketurvallisuutta. Esityksellä pyritään myös parantamaan elintarvikelain käytettävyyttä jäsentämällä lukuisista muutoksista aiheutunutta hajanaisuutta. Laissa huomioidaan maakuntauudistuksen vaikutukset ja lisäksi lakia päivitetään vastaamaan Europan unionin lainsäädännön nykytilaa.

Voimassa olevaan elintarvikkeita ja niiden valvontaa koskevaan sääntelyyn ei tulisi merkittäviä toiminnallisia muutoksia. Pyrkimyksenä on kuitenkin purkaa toimijoihin kohdistuvaa hallinnollista taakkaa uudistamalla valvontajärjestelmää. Valvonnan fokus siirretään huoneistojen valvonnasta toiminnan valvontaan, mikä vastaa toimintaympäristön muuttuneita vaatimuksia. Elintarviketoiminta ei enää läheskään aina ole sidottu perinteiseen elintarvikehuoneistoon, vaan on muuttunut posti- ja verkkoalustoilla tapahtuvaksi.

Lihantarkastusta sekä ensisaapumisvalvontaa kevennettäisiin tuomalla ne osaksi elintarvikevalvontaa. Myös omavalvontasuunnitelman vaatimuksia yksinkertaistettaisiin. Valvontatietojen julkistamista koskevia vaatimuksia täsmennettäisiin. Lisäksi säädettäisiin, että toimijalla olisi oikeus pyynnöstä saada valvontaviranomaiselta harjoittamansa elintarviketoiminnan uusintatarkastus. Ruokavirastolle ja maakunnille säädettäisiin vientiin liittyvistä avustavista tehtävistä viennin edistämiseksi. Valvontaviranomaisille säädettäisiin uusia työkaluja helpottamaan valvontaa uudessa toimintaympäristössä.

Ympäristöterveydenhuollon valvonnan maksullisuutta uudistettaisiin elintarvikelain lisäksi terveydensuojelulain osalta. Uudella perusmaksulla pyritään parantamaan maksujen kustannusvastaavuutta ja samalla monipuolistamaan valvontaa nykyistä valmentavampaan suuntaan. Elintarvikelakiin lisättäisiin toimijan luotettavuutta koskeva säännös. Samalla Harmaan talouden selvitysyksiköstä annettua lakia muutettaisiin vastaavasti.

Maksusäännösten uudistukset lisäisivät valvontakertymää arviolta 4,9 M eurosta 12,5 M euroon.

Lainvalmistelu on tehty ministeriössä virkatyönä tiiviissä yhteistyössä Eviran kanssa. Muita viranomaisia ja sidosryhmiä on kuultu useissa laajoissa kuulemistilaisuuksissa, ja sidosryhmät ovat päässeet osallistumaan valmisteluun. Ehdotus oli lausuntokierroksella 21.6.-31.8.2018 välisen ajan. Lausuntoja saatiin yli 120. Varsinkin valvontamaksuja koskevia pykäliä muutettiin valmistelun loppuvaiheessa laajasti lausunnolla olleista, tiiviissä yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Elintarvikelain nojalla annetut keskeiset asetukset tullaan uudistamaan ennen lain voimaantuloa. Hallinnollisen taakan keventäminen näkyy erityisesti näiden asetusten uudistamisessa. Elintarviketoimintaa koskevat rakenteelliset ja toiminalliset vaatimukset kumotaan niin pitkälle kuin elintarviketurvallisuudesta tinkimättä on mahdollista. Asetusehdotukset lähetetään lausuntokierrokselle loppuvuodesta 2019.